

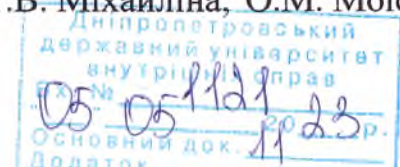
ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Дрозд Валентини Георгіївни на дисертацію Волкова Олександра
Олександровича «Початковий етап розслідування створення,
використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи
технічних засобів», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 - кримінальний процес та
криміналістика ;судова експертиза;оперативно-розшукова діяльність .**

Актуальність теми дослідження. Автор наголошує на тому, що кримінальні правопорушення у сфері інформаційних технологій в сучасних умовах розвитку українського суспільства набули суттєвої поширеності. Оновлення національної правової системи поставило перед правоохоронними органами невідкладні завдання щодо захисту гарантованих Конституцією України прав. Порушення таких прав під час користування електронно-обчислювальної техніки, мережі Інтернет як правило відбувається за допомогою спеціально створених або пристосованих шкідливих програмних засобів використання яких призводить до суспільно негативних наслідків у вигляді матеріальних збитків, викрадення, спотворення або знищення конфіденційної інформації.

Крім того, О.О. Волков говорить про те, що у засобах масової інформації, в офіційних джерелах зустрічаються повідомлення про наслідки створення, використання та розповсюдження шкідливих програмних засобів у вигляді виходу з ладу ЕОМ, комп'ютерів, автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, а також різного обладнання пов'язаного з цим, про економічні та моральні збитки як наслідок несанкціонованого втручання і неконтрольованого розповсюдження шкідливих програмних засобів. Одним із засобів, якщо і не вирішення проблеми створення шкідливих програм чи технічних засобів з метою протиправного використання, розповсюдження або збуту, то гальмування її загострення є притягнення винних осіб до юридичної відповідальності, зокрема, кримінальної.

Проблемами розслідування створення, використання та розповсюдження шкідливих програмних засобів в останні роки приділяли певну увагу такі вчені як: К.С. Архіпова, Ю.М. Батурич, В.П. Бахін, П.Д. Біленчук, Т.П. Бірюкова, В.В. Бурлака, В.М. Бутузов, С.В. Великанов, А.Ф. Волобуєв, В.К. Гавло, Ю.В. Гаврилин, Г.М. Гапотченко, В.І. Гончаренко, В.К. Гора, І.М. Горбаньов, В.Г. Дрозд, І.В. Дубівка, Р.М. Дударець, І.В. Європіна, Я.М. Ілляш, М.М. Коваленко, Я.Ю. Конюшенко, В.М. Коршунов, В.В. Кузнецов, М.А. Макаров, Т.В. Михайліна, О.М. Моїсєєв,

Р.С. Нецов, Д.В. Письменний, О.І. Пінчук, С.О. Прутяний, Р.В. Сабадаш, М.В. Салтевський, Н.А. Селіванов, О.А. Солдатенко, О.П. Снігерьев, А.В. Старушкевич, А.В. Тарасюк, О.Ю. Татаров, Л.Д. Удалова, М.І. Хавронюк, В.Г. Хахановський, М.С. Цуцкірідзе, С.С. Чернявський, А.В. Шевчишен та інші, які присвячені досудовому розслідуванню окремих видів злочинів проти створення шкідливих програм чи технічних засобів з метою противоправного використання, розповсюдження або збуту. Значною мірою проведено дослідження ґрунтувалося на концептуальних положеннях таких кандидатських дисертацій як Б.Б.Теплицького «Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж електрозв'язку» (2021 рік), О.І. Мотлях «Питання методики розслідування злочинів у сфері інформаційних комп'ютерних технологій» (2005 рік). Були використані й праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузі кримінології, кримінального та кримінального процесуального права.

Автор акцентує увагу на тому, що наукові праці вказаних вчених, не враховуючи їх вагомість, розкривали лише окремі аспекти розслідування вказаної категорії правопорушень. Крім того, через ряд змін у законодавстві певні положення або змінилися, або взагалі перестали існувати. Це вимагає удосконалення криміналістичних засобів та методів проведення окремих слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Зазначені чинники у своїй сукупності визначили актуальність даної проблематики, її наукову, теоретичну та практичну значимість, а також зумовили вибір напряму дисертаційної роботи.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України. *Об'єкт дослідження* – кримінально-процесуальні правовідносини, що виникають, змінюються та припиняються на початковому етапі досудового розслідування кримінальних правопорушень щодо створення шкідливих програм чи технічних засобів з метою противоправного використання, розповсюдження або збуту. *Предмет дослідження* – початковий етап розслідування створення використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів.

Тема дисертації ґрунтується на Плані дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. № 1393-р), Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки (указ Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015), Національній стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015), Рішенні Ради національної безпеки і оборони України «Про

заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» від 06 травня 2015 р. (Указ Президента України від 16 червня 2015 р. № 341/2015 року), Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015), Пріоритетних напрямках розвитку правової науки на 2016–2020 роки, затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03 березня 2016 р., відповідає Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років (наказ МВС України від 16 березня 2015 р. № 275), тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України № 454/2020).

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Методологія та методика дослідження вибрані вірно. Як вбачається з відповідних положень дисертації, автор володіє методологією наукового аналізу складних проблем теорії і практики юридичної науки.

В процесі дослідження дисертант, для досягнення поставленої мети, з урахуванням об'єкта і предмета дослідження, використав у роботі загальнонаукові та спеціальні методи, які є засобами наукового пошуку. Їх застосування було обумовлено системним підходом, що дозволяє реалізувати докладний розгляд методики розслідування злочинів у сфері створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів.

Результати дисертаційного дослідження О.О. Волкова є аргументованими та переконливими, вони отримані завдяки широкому використанню наукових джерел, емпіричного матеріалу та вмілому використанню різноманітних методів наукового дослідження.

Зокрема, емпіричний матеріал відповідає вимогам репрезентативності. Емпіричну базу дослідження склали Конституція України, Закони та постанови Верховної Ради України, ратифіковані Україною міжнародні договори, конвенції, угоди, укази Президента України, декрети та постанови Кабінету міністрів України, що регулюють суспільні відносини у сфері попередження, розкриття та розслідування злочинів, чинні відомчі нормативні акти та інструктивні документи Міністерства внутрішніх справ України, статистичні та аналітичні матеріали Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора, Державної судової адміністрації; результати вивчення 623 кримінальних проваджень щодо злочинів такої категорії; зведені дані опитування 275 слідчих та працівників оперативних підрозділів Національної поліції України, а також 258 учасників кримінальних

проваджень, які брали участь в опитуванні у ході здійснення досудового розслідування про кіберзлочини; досвід роботи автора в слідчих підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, Національній поліції України та у судовій системі.

Метою дисертації є формування теоретичних засад і практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення початкового етапу розслідування злочинів у сфері створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких задач: охарактеризувати стан наукових досліджень щодо формування методики розслідування створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; сформулювати поняття та визначити сутність створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; обґрунтувати криміналістичну класифікацію створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; визначити основні джерела криміналістичної значимої інформації під час досудового розслідування створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; проаналізувати способи створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; надати криміналістичну характеристику особі-правопорушнику, що створює з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливі програмні чи технічні засоби; змодельовати типові слідчі ситуації та програми дій слідчого на початковому етапі досудового розслідування створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; проаналізувати засади криміналістичного версіювання у досудовому розслідуванні створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; визначити і обґрунтувати особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій у досудовому розслідуванні створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; встановити специфіку використання спеціальних знань під час розслідування створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів.

В цілому, **достовірність й обґрунтованість наукових положень та висновків**, сформульованих у дисертації, забезпечується вдалою і продуманою структурою наукової розробки, логікою викладення матеріалу, потужним масивом емпіричної та джерельної бази.

Структура дисертації є логічно побудованою та ґрунтується на комплексному підході до вирішення проблем розслідування злочинів у сфері створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом, у своїй більшості є переконливими. При їх обґрунтуванні О.О. Волков використав емпіричні матеріали, а також правові та наукові джерела.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертації відповідають сутності розглянутих питань і відзначаються чіткістю викладених думок.

О.О. Волков вміло поєднавши наукову і практичну діяльність, ґрунтовно проаналізував теоретичний, практичний і законодавчий матеріал, сформулював на цій основі виважені й слушні висновки, які є вагомим внеском у теорію української криміналістичної та кримінально-процесуальної науки.

Таким чином, сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації мають належний рівень обґрунтованості та достовірності.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків та рекомендацій. Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертаційна робота є першим у вітчизняній науці комплексним монографічним дослідженням теоретичних засад і практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення початкового етапу розслідування злочинів у сфері створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, в якій сформульовано ряд наукових доміант і рекомендацій, котрі відзначаються науковою новизною та мають вагоме теоретичне і практичне значення.

У результаті проведеного дослідження дисертантом сформульовано та обґрунтовано низку висновків й рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності відповідних органів, що характеризуються науковою новизною й мають важливе теоретичне та практичне значення.

Вивчення змісту дисертаційного дослідження дозволяє зробити висновок про наявність елементів наукової новизни. Найбільш важливими теоретичними положеннями, на мою думку, є наступні.

Автором вперше розроблено криміналістичну методику застосування антивірусних програмних засобів, а також спеціально розроблених програмно апаратних комплексів з метою вилучення необхідної інформації, під час проведення слідчих (розшукових) дій, значно підвищує результативність здійснення такого розслідування та окреслено алгоритм використання здобутих у такий спосіб доказів у досудовому розслідуванні відповідної

категорії кримінальних проваджень. Сформульовано криміналістичний зміст таких понять як «шкідливі програмні засоби», котрі розглядаються як спеціально створені для перешкоджання нормальному функціонуванню електронно-обчислювальних машин і програмних пристроїв компоненти чи цілі програми, а також «шкідливі технічні засоби», що розглядається як змодельовані пристрої та елементи обладнання, котрі за своїм функціональним призначенням здатні нанести шкоду електронно-обчислювальним машинам і пристроям чи програмному забезпеченню відповідного обладнання.

Дисертантом удосконалено розуміння та наукову концепцію, щодо розмежування криміналістичних методик здійснення досудового розслідування використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також інших, супутніх протиправних посягань у відповідній сфері. Удосконалено також криміналістичні підходи щодо класифікації та визначення сутності особи, яка використовує, розповсюджує або збуває шкідливі програмні чи технічні засоби, що безпосередньо пов'язується з процесами в досудовому розслідуванні, наприклад виявленням додаткових джерел доказів, котрі доводять винуватість відповідної особи. Розуміння типологічного підходу до розв'язання завдань в досудовому розслідуванні використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також положень криміналістичної методики щодо програмування дій слідчого на початковому етапі такого процесу, на підставі заяви про вчинення кримінального правопорушення, а також допитів потерпілого та свідків. Автор удосконалив техніко-юридичні уявлення про процедуру збору доказової інформації слідчим, прокурором, а також спеціалістом, під час проведення низки слідчих (розшукових) дій, що передбачають обов'язкове вилучення матеріальних носіїв (об'єктів матеріального світу), котрі містять в собі цифрові (електронні) докази.

Крім цього дисертантом, дістало подальший розвиток: концептуальне розуміння злочинності в сфері використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, що дозволяє в подальшому формувати уявлення про типовість програм дій слідчого на початковому етапі здійснення такого досудового розслідування, що значно спрощує роботу не лише молодим, а й значно більш досвідченішим працівникам; сегмент криміналістичної методики здійснення досудового розслідування використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів в частині вдосконалення змістовного та сутнісного наповнення категорії «обстановка вчинення», що вважається досить розгалуженою в вітчизняній юриспруденції та потребує подальшого уточнення в контексті

здійснення досудового розслідування інших кримінальних правопорушень в сфері незаконного використання шкідливих програмних чи технічних засобів, що не підпадають під кваліфікаційні ознаки відповідного складу кримінального правопорушення; позиція автора про необхідність ґрунтовного доопрацювання не лише положень КК України, а й кримінального процесуального законодавства й доповнення останнього додатковими нормами й положеннями щодо кваліфікації окремих форм використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, що носять суспільно-небезпечний характер, а також учинення зазначеного в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Дисертант напрацював самостійні наукові узагальнення та висновки, які вносить на захист. Разом із збагаченням теорії криміналістики та кримінального процесу вони мають суттєве теоретичне та практичне значення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки й пропозиції впроваджено та надалі може бути використано у: *законотворчій діяльності* – під час опрацювання змін і доповнень до КПК України, (акт Інституту законодавства Верховної Ради України від 16 травня 2019 року № 22/108-1-15); *практичній діяльності* органів досудового розслідування у кримінальних провадженнях про кримінальні правопорушення, пов'язані з несанкціонованому втручанні в ЕОТ, створення, використання та розповсюдження ШПЗ (акт впровадження Головного слідчого управління Національної поліції України № 30085 від 10 листопада 2022 року); *науково-дослідній роботі* – під час подальшого опрацювання проблемних питань пов'язаних із формуванням окремих аспектів методики досудового розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних із несанкціонованим втручанням в ЕОТ, створення, використання та розповсюдження ШПЗ (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 11 листопада 2022 року); *навчальному процесі* – при підготовці розділів підручників, лекційних матеріалів, розробленні методичних рекомендацій при викладанні розділів методики розкриття та розслідування окремих видів злочинів курсів «Криміналістики», та спецкурсу «Актуальні проблеми розкриття та розслідування злочинів», а також при проведенні занять за відповідними дисциплінами в системі підготовки та підвищення кваліфікації слідчих та працівників оперативних підрозділів (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 18 травня 2018 року).

Дотримання академічної доброчесності. Дисертаційне дослідження О.О. Волкова на тему «Початковий етап розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних

засобів» включає результати власних досліджень здобувача. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертації відображено в дев'яти наукових працях, з яких вісім наукових статей у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, одна у періодичному науковому виданні іншої держави за профілем дисертації, дев'ять тез доповідей на науково-практичних конференціях.

У першому розділі **«Науково-методологічний підхід формування криміналістичної методики розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів»**, автором проаналізовано: стан наукових досліджень проблем криміналістичної характеристики та початкового етапу розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; способи створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; криміналістична класифікація, обстановка та слідова картина, під час розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; характеристика осіб, які створюють, використовують, розповсюджують або збувають шкідливі програмні чи технічні засоби.

У другому розділі дисертації **«Організація розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів»**, автором досліджено: аналіз первинної інформації та висунення версій на початковому етапі розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; типові слідчі ситуації та програми дій слідчого на початковому етапі розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів.

У третьому розділі дисертації **«Проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів»**, автором опрацьовано питання: організаційно-тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів; використання спеціальних знань під час розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів.

В цілому дисертаційне дослідження О.О. Волкова відрізняється аргументованістю та достатньою обґрунтованістю запропонованих висновків. Автором використано достатньо широкий спектр літературних джерел. Висновки й пропозиції науково обґрунтовані і підтверджені належними інформаційними даними. Все це дозволяє позитивно оцінити рецензовану наукову працю, відзначити її новизну, самостійність виконання, належний теоретичний рівень.

Разом із тим, позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження О.О. Волкова, слід відзначити в ній й деякі спірні, дискусійні положення, які можуть стати підґрунтям для обговорення під час захисту:

1. У підрозділі 1.3 «Криміналістична класифікація, обстановка та слідова картина під час розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів» дисертант зазначає, що «В останній час значного поширення набуло використання для обробки та зберігання інформації так званих «хмарних» сховищ, специфікою якого є збереження та обробка інформації на значному віддаленні від комп'ютера користувача. Доступ до інформації, що зберігається в таких сховищах, регулює законодавство тієї країни, де знаходиться фізичний носій інформації». Попередньо ж О.О. Волков наводить ряд думок науковців з приводу зазначеного елемента криміналістичної характеристики (стор. 68-72 дис.). Однак, запропонований рівень аргументації та здобуті автором висновки, на мою думку мали би бути відображені в параграфі «наукова новизна», або ж висновки дисертаційного дослідження, оскільки неправильна розстановка акцентів у здобутих дисертантом результатах зводить нанівець фрагменти її новизни.

2. У підрозділі 2.2 «Типові слідчі ситуації та програми дій слідчого на початковому етапі розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів» акцентується увага на тому, що «конкретна слідча обстановка (слідча ситуація) умовно має свою структуру, й у залежності від наявності/відсутності низки компонентів у ній, залежить алгоритм коригування подальшого досудового розслідування (іноді – зумовлюють відповідну черговість проведення слідчих дій та інших тактико-криміналістичних заходів розслідування даного виду кримінального правопорушення). Систематизація типових слідчих ситуацій у розслідуванні кримінальних правопорушень вказаної категорії полягає в необхідності включати до класифікаційного процесу як типові криміналістичні категорії так і ті, що не є традиційними, характерними для специфічної злочинної діяльності». Вважаємо за потрібне вказати дисертанту на необхідності більш докладного визначення алгоритмів дій уповноважених осіб відповідно до них,

що може стати подальшим напрямом дослідження.

3. У підрозділі 3.2 «Використання спеціальних знань під час розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів» розкрито сутність та зміст, а також роль і значення інституту використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні тих кримінальних проваджень, що містять специфічні джерела доказової інформації різноманітного характеру (такі об'єкти містять як інформацію про «шкідливість» відповідного програмного (технічного) засобу, так і дають змогу долучити до матеріалів кримінального провадження інформацію про конструктивні й технічні (кібернетичні) особливості та властивості відповідних об'єктів, слідові приналежності до конкретних осіб та інші криміналістично значущі елементи). Погоджуючись зі вказаною позицією автора, вважаємо за потрібне наголосити на тому, що призначення експертиз – це лише один з видів використання спеціальних знань під час розслідування. Тому вважаємо, що здобувач в подальших дослідженнях може розглянути й інші види використання спеціальних знань.

4. Вважаю, що дисертація значно б виграла у плані практичної складової, якщо більш докладно було досліджено міжнародний досвід розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів.

Але висловлені зауваження не впливають на загалом позитивну оцінку роботи та істотно не зменшують її теоретичного та практичного рівня. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретико-прикладні висновки дисертації забезпечують розвиток теорії криміналістики, кримінального процесу і вдосконалюють практику кримінальних проваджень досліджуваної категорії, а також виступають підґрунтям для проведення подальших наукових досліджень з цієї тематики.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому, оформлення. Дисертація Волкова Олександра Олександровича «Початковий етап розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів» є завершеною кваліфікаційною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке має істотне значення для криміналістики, кримінального процесу та практичної діяльності відповідних органів, а саме вирішують проблеми кримінально-процесуальної регламентації і особливостей розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів. Дисертація є самостійною роботою, пройшла належну апробацію, її зміст цілком відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності. Оформлення дисертації відповідає

встановленим МОН України вимогам.

Загальний висновок: дисертація Волкова Олександра Олександровича на тему: «Початковий етап розслідування створення, використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів», є самостійно підготовленою, завершеною кваліфікованою науковою працею, в якій отримано ряд нових науково-теоретичних результатів, що в своїй сукупності дозволяють вирішувати конкретну наукову задачу щодо удосконалення роботи правоохоронних органів з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень даної категорії; дана робота відповідає вимогам, сформульованим у п.п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор, при успішному захисті, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент:

Начальник 3-го науково-дослідного відділу науково-дослідної лабораторії проблем правового та організаційного забезпечення діяльності Міністерства Державного науково-дослідного інституту МВС України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

_____.2023_____

Валентина ДРОЗД

Тітка Дрозд В.І.
Зелівська
заслужена
МВС України

Відомий В.О. Кривоножко